

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a ügyész által képviselt **felperesnek**, dr. Kiss Pál ügyvéd által képviselt **I. rendű**, és dr. Jován László ügyvéd, valamint dr. Hidasi Gábor ügyvéd által képviselt **II. rendű alperesek** ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt a Fővárosi Bíróságnál 8.P.23.071/2004. szám alatt indult és a Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.477/2007/16. számú ítéletével befejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen a felperes és a II. r. alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán 2008. október 28-án tartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.477/2007/16. számú ítéletét hatályában fenntartja azzal, hogy a II. r. alperes által fizetendő marasztalás összege helyesen: 578,705.951 (Ötszázhetvennyolcmillió-hétszázöttezer-kilencszázötven) forint, ebből 219,420.468 (Kettőszáztizenkilencmillió-négyszázhuszezer-négyszázhatvannyolc) forintnak 1996. május 7-étől 359,285.483 (Háromszázötvenkilencmillió-kettőszáznyolcvanöttezer-négyszáznyolcvanhárom) forintnak pedig 1996. augusztus 9-étől a kifizetés napjáig járó évi 20 % késedelmi kamata.

A II. r. alperes a költségeit maga viseli.

A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felülvizsgálati kérelem szempontjából irányadó tényállás szerint az állami vállalatok átalakulásáról szóló 1989. évi XIII. törvény (a továbbiakban: Átv.) 21. §-a (2) bekezdésének az 1990. szeptember 18-ától hatályos szövegezése szerint az átalakuló vállalat vagyonszerkezetében szereplő belterületi föld értékének megfelelő üzletrész (részvény) a föld fekvése szerinti önkormányzatot illeti meg. A Legfelsőbb Bíróság Pfv.X.22.405/1995/7. számú ítélete szerint az önkormányzatok a belterületi föld értékével azonos, nem a vállalati kötelezettségekkel csökkentett értékű üzletrészre (részvényre) tarthatnak igényt. Az I. rendű alperes igazgatóságának az volt az álláspontja, hogy az önkormányzati igényeket alkufolyamat eredményeként, lehetőleg csökkentett mértékben elégítsék ki, ezért akként döntött, hogy az önkormányzatokkal szembeni egységes fellépés érdekében dr. T. M. személyében külső tanácsadót vesz igénybe. A tanácsadó sikerdíját az önkormányzati igény és az alkufolyamat eredményeként fizetendő összeg különbözetének 10 %-ában határozták meg. Az alperesek ennek megfelelően 1996. február 12-én megbízási keretszerződést kötöttek, amelyben a megbízott vállalta a helyi önkormányzatokkal a peren kívüli egyezségekre vezető tárgyalások lefolytatását, a megbízó által az egyes önkormányzatoknak fizetendő üzletrész, - illetőleg részvény -, valamint készpénz összeg nagyságáról való megállapodást, az egyezségeket rögzítő szerződés-tervezetek elkészítését és azoknak jóváhagyás végett a megbízó elé terjesztését. A megbízottnak arra kellett törekednie, hogy a megbízót a kötendő egyezés alapján minél alacsonyabb fizetési kötelezettség terhelje.

Az alperesek 1996. július 24-én újabb megbízási keretszerződést kötöttek, ebben a megbízott részére a megtakarítás mértékéhez igazodó degresszív díjazást állapítottak meg. A II. r. alperes az első ütemben 114 db számlát állított ki, amelyekre az I. r. alperes 1996. május 7-én bruttó 355,011.739 Ft megbízási díjat fizetett ki. A második keretszerződés alapján 1996. július 26-án került sor az egyedi megbízási szerződések megkötésére, ez alapján a II. r. alperes 557 db szerződés megkötését készítette elő, részére az I. r. alperes bruttó 449,106.800 Ft összesen bruttó 804,118.539 Ft megbízási díjat utalt át a II. r. alperesnek.

A jelen per I. r. alperese 1996. október 30-án a Fővárosi Bíróság előtt 8.P.27.377/1996. szám alatt pert indított a jelen per II. r. alperese ellen a megbízási szerződések érvénytelenségének megállapítása és az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása iránt.

Az elsőfokú bíróság a per tárgyalását a II. r. alperes ellen indított büntető eljárás jogerős befejezéséig felfüggesztette.

A jelen per felperese keresetében a megbízási keretszerződések, illetve eseti megbízási szerződések semmisségének megállapítását kérte jogszabályba, illetőleg a jó erkölcsbe ütközése okán.

Az első fokon eljáró Fővárosi Bíróság a 8.P.21.919/1998/35. számú ítéletében a keresetet elutasította. A Legfelsőbb Bíróság a felperes fellebbezése folytán Gf.II.32.276/2001/14. szám alatt hozott rész-és közbenső ítéletében az első fokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és megállapította, hogy a hivatkozott szerződések - jogszabályba ugyan nem, - de nyilvánvalóan a jó erkölcsbe ütköznek, ezért valamennyi szerződés a Ptk. 200. §-ának (2) bekezdése szerint semmis. A semmisség jogkövetkezményeinek levonása tárgyában az elsőfokú bíróságot az eljárás folytatását utasította. A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Gfv.X.30.191/2003/8. számú rész-és közbenső ítéletében a Legfelsőbb Bíróság Gf.II.32.276/2001/14.számú rész-és közbenső ítéletét hatályában fenntartotta.

A II. r. alperes és társai ellen indított büntető ügyben a Legfelsőbb Bíróság a Bf.I.3.397/2002/7. számú ítéletében a II. r. alperest mint vádlottat az ellene emelt vádak alól felmentette.

A jogerős rész- és közbenső ítéletet követően folytatódó eljárásban a felperes a módosított keresetében a Ptk. 237. §-ának (2) bekezdése alapján a perbeli megbízási keretszerződések és egyedi megbízási szerződések hatályossá nyilvánítását kérte az ítélet hozatalig terjedő időre. A II. r. alperes tevékenységének értékét 2,592.434 Ft + ÁFA-ban, mindösszesen 3,240.542 Ft-ban kérte megállapítani és ehhez képest kérte kötelezni a II. r. alperest, hogy fizessen vissza az I. r. alperes részére 800,877.997 Ft-ot, ebből 351,770.197 Ft után 1996. május 7-étől, míg 449,106.800 Ft után 1996. augusztus 9-étől a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatokat, valamint kérte a szakértő közreműködésével felmerült költségek viselésére az alpereseket kötelezni. Előadta, hogy a II. r. alperes számottevő közvetítői tevékenységet nem végzett, azt a tevékenységet, amelyet az I. r. alperes megbízásából elvégzett az I. r. alperes a saját apparátusával is el tudta volna látni, ezért a II. r. alperes által nyújtott szolgáltatás értékét az alkalmazotti bérek figyelembevételével kérte megállapítani.

Az I. r. alperes nem vitatta, hogy a II. r. alperes a megbízási szerződések alapján tevékenységeket végzett, csupán azt tette vita tárgyává, hogy az általa a II. r. alperes részére kifizetett díj arányos volt a II. r. alperes tevékenységével.

A II. r. alperes a díj csökkentésére irányuló kereset elutasítását kérte. Szakértői vélemény beszerzését indítványozta, és kérte a munkájának ellenértékét a tanácsadói, illetve az értékpapírforgalmazással foglalkozó társaságok díjához viszonyítva megállapítani.

Az elsőfokú bíróság által kirendelt szakértő az alap és kiegészítő szakértői véleményében megállapította, hogy a II.r. alperes szolgáltatásának ellenértéke a jutalék-számítás módszerével -

díjalap és díjkulcs meghatározásával - a közvetítői piacon a megbízottak részéről elérhető díjazás alapulvételével határozható meg. Vizsgálta a perben nem álló Vektor Rt. által az önkormányzatok oldalán az önkormányzatokat az állami vállalatok átalakulása kapcsán megillető juttatás megállapítása terén végzett tevékenységet, és a V Rt. által elért megbízási díjhoz arányosította a II. r. alperest megillető díjazást. A díjalapot a megtakarítás összegében - 6,458.888.000 Ft-ban, a díjkulcsot 6 %-ban becsülte meg, így a szakértői vélemény szerint a II. r. alperest 387,533.000 Ft díj és 96,883.000 ÁFA, mindösszesen 484,416.000 Ft illeti meg.

Az első fokon eljáró Fővárosi Bíróság a 8.P.23.071/2004/74. számú ítéletében az I. és II. r. alperesek között 1996. február 12-én, valamint 1996. július 24-én kötött megbízási keretszerződéseket, - valamint az azok alapján kötött egyedi megbízási szerződéseket is - az ítélethozatalig terjedő időre hatályossá nyilvánította és az ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatások visszatérítéseként a Ptk. 237. §-ának (2) bekezdése alapján kötelezte a II. r. alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. r. alperesnek 800,877.997 Ft-ot, ennek 1996. június 8-ától a kifizetés napjáig járó kamatát. A szakértői véleményben foglaltakat nem fogadta el, helyett a II. r. alperesnek járó díjazást a munkaviszonyban, alkalmazotti jogviszonyban állók elérhető munkabére alapján határozta meg.

A Fővárosi Ítéltábla a II. r. alperes fellebbezése folytán hozott 14.Gf.40.477/2007/16. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta és a II. r. alperes által az I. r. alperesnek fizetendő marasztalás összegét 562,558.731 Ft-ra leszállította azzal, hogy a kamatfizetés kezdő időpontja 203,273.290 Ft után 1996. május 7-e, a fennmaradó 359,285.440 Ft után 1996. augusztus 9-e egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A fellebbezést a II. r. alperesnek járó díjazás tekintetében részben -, az ÁFA vonatkozásában pedig teljes egészében megalapozottnak találta. Megállapította, hogy miután az eredeti állapot nem volt helyreállítható, azt kellett vizsgálni, hogy a II. r. alperes közreműködése ténylegesen milyen munkavégzést jelentett és a közvetítői piacon kialakult árak tükrében annak milyen ellentételezése indokolt. Álláspontja szerint a díj meghatározásával az elsőfokú bíróság nem mellőzhette a beszerzett szakértői véleményt, amelyben a szakértő a II. r. alperes szolgáltatásának ellenértékét jutalékos számítási módszer alkalmazásával - a piacon hasonló tevékenységet végző megbízottak, valamint - a V Rt. által elért díjazást figyelembe véve, dolgozta ki. Mivel a perbeli egyezségi tárgyalások során az önkormányzati oldalon a V Rt. látta el a megbízotti tevékenységet tehát ugyanabban az alkufolyamatban két megbízott járt el a V Rt. által elért díjazás mértéke összehasonlítási alapul szolgálhatott a II. r. alperes díjazásának meghatározásához.

Mindezek alapján a II. r. alperes szolgáltatása ellenértékének megállapításához - a díjazás jutalékos számítási módjára (a díjalap és díjkulcs meghatározására) is kiterjedően - a másodfokú bíróság elfogadta a szakértői vélemény megállapításait. Megítélése szerint is a szakértő által kimunkált és kellőképpen megindokolt 6,458,880.000 Ft díjalap elfogadható volt. A díj kulcsának megállapításánál úgy ítélte meg, hogy a szakértő a két - megbízott a II. r. alperes és a V Rt. - megbízásának jelentősen eltérő körét, munka- és időigényességét, valamint költségkihatásait kellő súllyal nem értékelte és tévedett a két megbízott kockázatviselésének azonosságában is. Mindezekre figyelemmel a II. r. alperest megillető díjazás kulcsát - mérlegeléssel - a díjalap 1 %-ában, a II. r. alperest megillető díjat az elért 6,458,888.880 Ft megtakarítás 1 %-át kitevő 64,588.808 Ft + 16,147.220 Ft ÁFA-ban, mindösszesen 80,736.100 Ft-ban határozta meg.

Megállapította továbbá, hogy a II. r. alperes a felvett 804,118.539 Ft után a költségvetésbe 160,823.708 Ft ÁFA-t fizetett be, amelynek visszaigénylésére az idő múlása miatt már nem jogosult, ezért a másodfokú bíróság a II. r. alperes által felvett 804,118.539 Ft-ot csökkentette az ÁFA címén általa a költségvetésbe befizetett 160,823.708 Ft-tal, továbbá a részére járó 80,736.100 Ft megbízási díjjal, így a II. r. alperes által az I. r. alperesnek visszafizetendő térítés összegét 562,558.731 Ft-ra és kamataira leszállította.

A jogerős ítélet ellen a felperes és a II. r. alperes nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság a ítéletének helybenhagyását kérte. Sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság II. r. alperes által a költségvetésbe befizetett ÁFA teljes összegét - 160,823.708 Ft-ot - az ellenszolgáltatásnak a szolgáltatással nem fedezett része után is áthárította az I. r. alperesre. Erre nem adott lehetőséget az a körülmény sem, hogy a II. r. alperes az általa befizetett összeget az adóhatóságtól már nem szerezheti vissza.

A felperes előadása szerint a másodfokú bíróság ítélete ellentétes a perbeli időben hatályos adójogszabályokkal, így ellentétben áll az ÁFA-ról szóló 1992. évi LXXIV. törvény 16-21. §-a, 22. § (1) bekezdése, 40-41. §-a, végül a 43-44 §-a rendelkezéseivel. Tekintve, hogy az ÁFA-t mint adóterhet végül a termék vagy szolgáltatás végső felhasználója viseli, az ÁFA, az ellenszolgáltatásban - ellenértékben - megjelenik, az ÁFA az ellenszolgáltatás része, az ellenszolgáltatással nem fedezett szolgáltatás pénzbeli ellenértékének visszafizetése esetén a visszajáró összeg után felszámított ÁFA-t is vissza kell téríteni

tekintet nélkül arra, hogy a II. r. alperes az adóhatóságtól hozzájut-e az általa befizetett ÁFA egy részéhez.

Előadta, hogy az ÁFA visszatérítésének elmaradása további sérelmekkel is járt. A Fővárosi Bíróság előtt 8.P.27.377/1996. sorszám alatt az I. r. alperes által indított perben a II. r. alperes viszontkeresetében további egyezséghez vezető tárgyalások eredményeként mintegy 15 milliárd forint megtakarítás után igényelt megbízási díjat, amibe az I. r. alperes - annak visszaítélése esetén - a mintegy 160 millió forint ÁFA-t beszámíthatta volna.

A másodfokú bíróság számítási hibát is vétett. A II. r. alperes részére ÁFA-val együtt 80,736.100 Ft összeget állapított meg olyanként mint amit megtarthat, ezt követően azonban az ÁFA teljes összegét levonta az I. r. alperesnek járó összegből, tehát a másodfokú bíróság 16,147.220 Ft ÁFA-t kétszeresen vett figyelembe.

További sérelem, hogy a II. r. alperesnek járó díjat a másodfokú bíróság 80 millió forintban állapította meg, ennek ellenére 240 millió forintba - feltűnően aránytalan összegre - nyilvánította hatályosnak a megbízási szerződéseket, amely szerződések emiatt a Ptk. 201. §-ának (2) bekezdése szerint hatályossá nyilvánított formájukban is érvénytelenek.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében sérelmezte a II. r. alperes szolgáltatása ellenértékének számítási módját és annakösszezszerűségét is. Előadta, hogy a másodfokú bíróság a II. r. alperes részére ténylegesen sikerdíjat állapított meg, amelynek sem ténybeli, sem jogi alapja nincsen. E tevékenység értékét nem a szerződésben nevesített szolgáltatások, hanem a ténylegesen elvégzett munka - tevékenység - értékében kell meghatározni. A szerződésekben nevesített szolgáltatások értékében történő meghatározás már azért sem lehetséges, mert II. r. alperes a semmis szerződésekben írt tevékenységeket sem végezte - eszközök híján nem is volt abban a helyzetben, hogy azokat elvégezhette volna. Mindezeket alátámasztották a II. r. alperes ellen folyamatban volt büntető eljárás során keletkezett iratok, az I. r. alperes Felügyelőbizottsága, valamint az Á Sz jelentése, de ezeket a másodfokú bíróság nem vette figyelembe.

Álláspontja szerint okszerűtlenül helyezkedett a másodfokú bíróság arra az álláspontra, hogy a II. r. alperes szolgáltatása ellenértékének meghatározása során a szakértői vélemény nem volt mellőzhető. A szakértő a díjalap meghatározásánál abból indult ki, hogy a II. r. alperes a szerződésekben írt tevékenységeket elvégezte. Ezzel szemben a II. r. alperes 1996. január 4-ét megelőzően a V Rt. önkormányzatok igényeit tartalmazó és az azokat alátámasztó iratainak átvétele előtt, semmiféle anyaggal nem rendelkezett, ezért nem volt lehetősége az átalakulással létrejött

vállalatok dokumentációjának áttekintésére, az önkormányzati igények egyeztetésére és ellenőrzésére; az ahhoz szükséges alkalmazottak hiányában a tőzsdére bevezetett vállalkozások részvényei árfolyamának vizsgálatára, bár árfolyam ellenőrzés végzése egyébként is sürgősségtelen volt. A V Rt. által kimutatott önkormányzati igények ellenőrzését és összevetését az ÁPV Rt. irataival a tanúk vallomása szerint az I. r. alperes dolgozói végezték, de az ÁPV Rt. nyilvántartása nem is volt teljes körű. A befolyásolási szint meghatározása nem volt egyéb mint azoknak a követeléseknek a rögzítése, amelyeket az ÁPV Rt. egyáltalán tárgyalni volt hajlandó.

A szakértő tévesen állapította meg, hogy a II. r. alperes tevékenysége a közvetítői tevékenységhez állt közel. Tény, hogy a V Rt. és a II. r. alperes tevékenységük során egymásra voltak utalva, tevékenységük azonban nem volt azonos és egymással kiegészítő viszonyban sem állt. A II. r. alperes tevékenysége ugyanis valamennyi fél számára sürgősségtelen volt. Tevékenységének ellentételezését tehát nem lehetett a piaci viszonyok között működő, jutalékos formában díjazott közvetítők által elérhető díjazás alapján megállapítani, más összehasonlítható adatok pedig nem álltak a szakértő rendelkezésére. A szakértő a díjkulcsot a V Rt. által elért 12 %-os díjkulcs 50 %-ában határozta meg, azt a másodfokú bíróság 1 %-ban fogadta el anélkül, hogy annak kellő indokolását adta volna.

Előadta továbbá, hogy a díjalap számítása is hibás. Az osztalék késedelmi kamatának kezdő időpontja nem függetleníthető az osztalék fizetésének időpontjától, ez azonban a szakértői véleményből nem állapítható meg. Ezen túl a szakértő a természetben meglévő részvények ellenértékére is számított a névértékre vetített késedelmi kamatot, amire nyilvánvalóan nem volt törvényes lehetősége.

A II. r. alperes díjazása sikerdíjas (jutalékos) formában való megállapításának jogi akadálya is volt. Kockázat nélküli tevékenység után jutalékos formában díjat megállapítani nem lehet. A Ptk. 237. §-ának (1) és (2) bekezdése kizárja, hogy az érvénytelen szerződést kötő fél jutalékot kapjon.

A Ptk. 237. §-ának (2) bekezdése alapján valójában a bíróságnak meg kellett határozni a II. r. alperes által nyújtott szolgáltatás - a kifejtett munka - értékét. Azt az értéket kellett volna meghatározni, amit a II. r. alperes szolgáltatása konkrétan képviselt. Általában ez az érték, amit a termék racionálisan képvisel. Azt a munkaviszonyban, illetőleg alkalmazotti jogviszonyban állók munkabérének alapulvételével kellett volna meghatározni, és az így megállapított díj nem haladhatta volna meg

azt az összeget, amely akkor merült volna fel, ha az I. r. alperes e tevékenységet saját szervezetével végezteti. Ez 2,592.434 Ft + ÁFA, összesen 3,240.542 Ft-ot tett ki, az ezt meghaladó teljes összeget köteles a II. r. alperes visszafizetni.

A II. r. alperes felülvizsgálati kérelmében a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte. A másodfokú bíróság által elkövetett jogszabálysértést a Ptké. 36/A. §-ának, valamint a Pp. 206. §-a (1) és (3) bekezdésének megsértésében jelölte meg. Előadta, hogy a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében írt, - a bíróságnak a bizonyítékok mérlegelésével kapcsolatos jogkörét illetően a 206. § (3) bekezdése korlátozó rendelkezést tartalmaz. E szerint a bíróság a kártérítés vagy egyéb követelés összegét, ha szakértői vélemény vagy más bizonyíték alapján nem állapítható meg, a per összes körülményeinek mérlegelésével belátása szerint határozza meg. Nem illeti meg tehát a mérlegelés joga, ha a marasztalási összeg tekintetében szakértői vélemény áll rendelkezésre. Mivel a perben nem volt a beszerzett szakértői véleményen felül más szakértői vélemény, - és más bizonyított számadat sem állt rendelkezésre - a másodfokú bíróságnak nem volt mérlegelési lehetősége és a szakértő által megállapított díjkulcs helyett más díjkulcs alkalmazására.

Nem adott a mérlegelésre lehetőséget az a körülmény sem, hogy a díjkulcs mértékét maga a szakértő is mérlegeléssel határozta meg. A 2/1988.(V.19.) IM rendelet 28. §-ának (1) bekezdése szakértőnek a becslésre kifejezett lehetőséget biztosít, a szakértői módszereknek a jogszabály által elismert egyike a becslés, amely ugyancsak különleges szakismereteket igénylő feladat. Amennyiben azt a bíróság újra becsüli megsérti a Pp. 206. §-ának (3) bekezdését. Amennyiben a másodfokú bíróság nem értett egyet a szakértői véleménnyel igénybe vehetett volna más eszközöket egészen a kereset bizonyítottság hiányában történő elutasításáig, de nem léphetett a szakértő helyébe a díjazás mértékének megállapítása kérdésében.

A II. r. alperes megítélése szerint a másodfokú bíróság a mérlegelést magát is helytelenül végezte. A privatizáció adott szakaszában ugyanis a társadalom értékítélete más megbízási szerződések esetében elfogadta az átlagosat lényegesen meghaladó megbízási díjakban való megállapodást is, példa volt erre épp a V Rt-nek a megbízási szerződésekben kikötött díjazása.

Nem vezethető le a másodfokú ítéletből, hogy a II. r. alperes díjazása miért csupán töredéke a V Rt. egyébként nem vitatott díjazásának. Az indokolás elmulasztásával a másodfokú bíróság megsértette a Pp. 221. §-ának (1) bekezdésében foglaltakat is. A V Rt. munkája, költsége nem nyert bizonyítást, L P "bemondását" a

költségek mértékéről minden bíróság hitelesnek tekintette holott több önkormányzat perelte a V Rt-t a megbízási szerződések érvénytelenségének a megállapítása iránt. A megbízott költségei egyébként sem lehetnek differenciálási szempontok, mert a jutalék természete az, hogy nem függ a felmerülő költségektől. A V Rt-nek nem volt nagyobb eredménykockázata sem a II. r. alperesétől, mert már volt egy jogerős bírósági ítélet, amely a V Rt. tevékenységének kockázatát lényegesen csökkentette. Ezzel szemben a II. r. alperesnek eszmei, etikai kockázatai voltak, az ő tevékenysége vonatkozásában ugyanis nem volt anyagi jogerőt megteremtő ítéleti rendelkezés.

A díjkulcs megállapításánál a szolgáltatást az ellenszolgáltatáshoz kellett mérni, mivel a visszatérítés alapja az ellenszolgáltatásnak a szolgáltatással nem ellentételezett része. A maga részéről a vállalt szolgáltatásokból egyedül az egyezségek megírását nem végezte el, ami nyilvánvalóan nem jelentette az általa vállalt szolgáltatás mennyiségének és értékének túlnyomó részét. A szakértő összegszerűségi adataiból következően a kifizetett nettó 643,294.831 Ft díjból a szakértő által kimunkált (nettó) 387,533.000 Ft díjazás a II. r. alperest megilleti, így az általa visszafizetendő összeg 255,761.831 Ft.

Fenntartotta a fellebbezésében már előadottakat, miszerint az az ügyész perindítási jogosultsága a Ptké. 36/A. §-a szerint csupán addig terjedt, amíg a bíróság a szerződés érvénytelenségét meg nem állapította. Az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása iránti igényt maga az anyagi jogi jogosult terjesztheti elő. A perbeli esetben az ÁPV Rt. igény-érvényesítésével a közérdeksérelem elhárult, ezért a teljesítési igény érvényesítésére az ügyésznek nem volt jogosult. A materiális közérdeksérelem mértéke így kizárólag az alperesek közötti felfüggesztett per jogerős befejezését követően állapítható meg.

A felperes felülvizsgálati kérelmével szemben a II.r. alperes, a II.r. alperes felülvizsgálati kérelmével szemben a felperes ellenkérelmet nyújtott be és azt részletesen indokolta. Mindezekben valójában a saját korábbi álláspontjukat ismételték meg.

-.-.-.-

A Legfelsőbb Bíróság sem a felperes sem a II. r. alperes felülvizsgálati kérelmét nem találta alaposnak. A megjelölt okokból a jogerős ítélet nem jogszabálysértő.

A felperes szerint a jogerős ítélet megsértette a Ptk. 237. §-ának (2) bekezdését, mert az abban foglalt kogens rendelkezések kizárják, hogy az érvénytelen szerződést kötő fél az elszámolás

során jutalékban részesüljön, a kockázat nélküli tevékenység jutalékos díjazás megállapítására alkalmatlan.

A felülvizsgálati tanács nem osztja a felperes fenti jogi álláspontját. A Legfelsőbb Bíróság Gfv.X.30.191/2003/8. számú-rész- és közbenső ítéletében a megbízási szerződések semmisségét megállapította. Az eredeti állapot nem volt helyreállítható, mert a II. r. alperes a semmis szerződések alapján érdemi tevékenységet végzett, közreműködésével megszülettek az önkormányzatok és az I.r.alperes között az önkormányzatokat megillető térítés összegében való érvényes megállapodások. A jogerős közbenső ítéletet (a Legfelsőbb Bíróság Gf.II.32.276/2001/14. számú ítélete) az ellene benyújtott akkori felülvizsgálati kérelem az érdemi tevékenység megállapítása miatt is támadta, de a Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati tanácsa nem találta jogsértőnek az érdemi tevékenységgel kapcsolatos ítéleti megállapítást.

A II. r. alperesre rábízott ügy - a megbízási szerződés szerint - az önkormányzatok és az ÁPV Rt. közötti közvetítés egyezségkötés érdekében, ennek keretében előzetes tárgyalások során meg kellett állapodnia a belterületi földek után az ÁPV Rt. által kiadandó vagy kifizetendő társasági részesedések mértékéről és ennek során törekedni kellett a járulékok lefaragására. A megbízási tehát közvetítői típusú tevékenység végzésére vonatkozott.

A Ptk. 237. §-ának (2) bekezdésében írt szabály azt jelenti, hogy ha az eredeti állapot nem állítható helyre, az érvénytelen szerződés hatályossá nyilvánításával egyidejűleg gondoskodni kell a szolgáltatás és ellenszolgáltatás egyensúlyáról. Mivel a szolgáltatást nem lehet visszaadni, meg kell fizetni annak az ellenértékét. Közvetítői típusú tevékenységnél az ellenérték nélkül maradt szolgáltatás értéke a megbízási díjban fejezhető ki. Azt kellett tehát megvizsgálni, hogy hasonló közvetítői tevékenységet piaci körülmények között milyen díjazás mellett végeznek más vállalkozók. Megbízás esetén a díjazásnak több formája is ismert; lehet fix - összegű, amely igazodik a végzett munka mennyiségéhez és megbízás teljesítésével járó költségekhez, - lehet jutalékos, ez esetben a díj a közvetített ügylet értékének, vagy valamely előny összegének adott %-ában kerül meghatározásra, de lehet vegyes jellegű, azaz fix összegű és bizonyos eredmény után jutalékos is.

A szakvélemény szerint a közvetítői piacon a díjazás szokásos módja annak jutalékos formája. Kétségtelen, hogy a perbeli esetben a jutalékos díjazás során alkalmazott díjkulcs mértéke tette lehetővé, hogy összecszerően olyan ellenszolgáltatás került kifizetésre az állami vagyon terhére, amely a társadalom értékítélete szerint közérdeket sért és ezért elfogadhatatlan. A szerződés semmisségének indokolása körében született meg az a felülvizsgálati ítéleti megállapítás is, hogy a II. r. alperest megillető díjazás alapja - a sikeresség - eleve biztosított volt,

hiányzott a valóságos kockázatvállalás. Ez azonban nem jelentette egyúttal azt is, hogy a Legfelsőbb Bíróság magát a jutalékos díjazást is jó erkölcsbe ütközőnek minősítette volna, és a II. r. alperes szolgáltatásának ellenértékét fix összegben, a tényleges tevékenységhez és annak költségeihez igazodóan lehetne megállapítani. Nem a szerződéses kikötés miatt kell a felek között jutalékos formában elszámolni hanem azért, mert a közvetítői piacon ez a díjazás szokásos formája. Nem sértette meg tehát a másodfokú bíróság a Pp. 237. §-ának (2) bekezdését, amikor a II. r. alperes szolgáltatása ellenértékének megállapítása során a jutalékos díjazási módot alkalmazta a ténylegesen kifejtett tevékenység fix összegű díjazása helyett.

Arra nézve, hogy a közvetítői piacon milyen díjak alakultak ki a bíróság nem rendelkezik szakértelemmel, e kérdés eldöntéséhez a szakértő szolgáltatott adatokat. A díjkulcsok széles skálán mozogtak, és a szakértő által ismertetett közvetítői tevékenységek - szakvélemény szerint is - csak távoli megközelítésben lehettek volna a II. r. alperes tevékenységével összehasonlíthatók. A szakértő úgy ítélte meg, hogy mivel a V Rt. az önkormányzatok megbízottjaként lényegében azonos közvetítői folyamatban vett részt, a V Rt. szerződéseiben kikötött díjkulcsokból kiindulva indokolt levezetni - bizonyos korrekciókkal - a II. r. alperesnek járó díj mértékét. Ezt a másodfokú bíróság is elfogadta, de a jutaléknak a szakértő által becsléssel megállapított mértékét a V Rt. és a II. r. alperes tevékenységi körének és a tevékenység költségkihatásának eltérő mértékére tekintettel nem találta megalapozottnak, így azt a díjalap 6 %-a helyett annak 1 %-ában állapította meg.

A II. r. alperes felülvizsgálati kérelmében ezt az eltérést és a díj mértékének eltérő megállapítását a Ptk. 206. §-a (3) bekezdésébe, valamint a Pp. 177. §-a (1) bekezdésébe ütközőnek tekintette.

Nem sértett a másodfokú bíróság eljárási szabályt azzal, hogy a becslést befolyásoló tények tekintetében eltért a szakértői véleményben írtaktól. Alaptalanul hivatkozott a II. r. alperes a 2/1988.(V.19.) IM rendelet 28. § (1) bekezdésének figyelmen kívül hagyására. A felhívott jogszabályhely a szakértői vizsgálat lefolytatásának eszközeire és módszereire vonatkozik. A perbeli esetben viszont a szakértő a ténymegállapításokból levont következtetések körében maga is mérlegelt. A bíróság a Pp. 3. §-ának (5) bekezdése szerint szabad bizonyítási rendszeren belül folytathat le bizonyítást, és a Pp. 177. §-ának (1) bekezdése alapján vehet igénybe olyan jelentős tény megállapításához, megítéléséhez szakvéleményt, amelyhez különleges szakértelemmel nem rendelkezik. A szakértői vélemény a Pp. 166. §-ának (1) bekezdése értelmében csupán egyike a bizonyítékoknak és nincs olyan különleges bizonyító ereje, amely a bíróságot a bizonyítékok

mérlegelése körében kötné. A Legfelsőbb Bíróság valóban, több eseti döntésében megfogalmazta, hogy a bíróság mérlegelés nem terjedhet odáig, hogy a bíróság szakértelmet igénylő szakmai álláspontot mellőzzön, kellő szakértelem nélkül és nem megfelelő indokokkal. A perbeli esetben a szakértő a II. r. alperes jutalékának mértékét becsléssel állapította meg oly módon, hogy a két ellentétes érdeket képviselő megbízott munkáját, tevékenységét tényszerűen számba vette és összehasonlította. A bíróság viszont szakértői bizonyítás esetén is köteles vizsgálni és mérlegelni mindazokat a bizonyítékokat, amelyek a tények megállapításának alapjául szolgáltak és ennek alapján felülbírálhatja, hogy meggyőző-e és helyes-e a szakértői becslés, avagy a bizonyítás anyaga alapján az összehasonlított tevékenységek eltérnek a szakvéleményben írtaktól és emiatt díjkulcs becsült mértéke - amely ehhez igazodott - sem fogadható el.

Az a körülmény azonban, hogy a felperes akit a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése szerint a bizonyítási kötelezettség terhelt - ebben a kérdésben nem kérte újabb szakértő bevonását, nem vezethet a kereset elutasításához arra alapítva, hogy a felperes a bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget.

Nem osztotta a Legfelsőbb Bíróság a II. r. alperesnek azt a kifogását, hogy a másodfokú bíróság által végzett mérlegelés iratellenes vagy okszerűtlen lett volna. Nem fogadható el a II. r. alperesnek az az álláspontja, hogy az egyszeri és különleges politikai vagy gazdasági helyzetben a társadalom értékítélete elfogadta volna az ÁPV Rt. által más esetekben alkalmazott tanácsadói, illetőleg közvetítői díjakat. Abból a körülményből, hogy e szerződések érvénytelenségének megállapítását az arra legitimációval rendelkező szervezet nem kérte nem következik, hogy ennek a gyakorlatnak az erkölcsi alapú támogatottsága köztudomású lenne. Éppen ellenkezőleg, - a közvélekedés még a közvetítők igénybevételeit sem tekinti elfogadhatónak akkor, ha a feladatra megfelelő apparátust tart fenn egy állami tulajdonú szervezet, és az ilyen költségek elszámolása az állami bevételek terhére történik, ugyanakkor a fizetett apparátus mentesül a feladat elvégzése alól. A II. r. alperes és az ÁPV Rt. egyes alkalmazottai ellen indult büntető eljárásban a büntetőbíróság az ÁPV Rt. egyes, a perbeli szerződések létrehozásában közreműködő alkalmazottait elmarasztalta.

Jutalékos díjazás esetén a megbízó nem a gondos ügyviteli munkát, hanem magát a tevékenységet díjazza. Ahhoz azonban, hogy a közvetítői piacon egy adott tevékenységre specializálódott szervezet milyen áron, milyen mértékű díjkulcs mellett ajánlja fel a szolgáltatásait nyilván szerepe van annak, hogy az eredmény elérése mennyi munkát igényel és annak milyen költségkihatása

várható, lesz-e fedezete ezeknek a költségeknek, ha sikerül eredményt elérni. A kialakított díj kikötésénél szempont az is, hogy van-e verseny a közvetítői piacon, a kereslet vagy a kínálat a meghatározó. Azt a szakértő is megállapította, hogy a perbeli közvetítői tevékenység speciális, egyedi jelleggel bírt, egyedi jellegét az ÁPV Rt-nek a privatizációs feladataihoz kapcsolódó, a törvényben előírt kötelezettsége adta meg valamint az, hogy egyszerre tömeges igény jelentkezett, ugyanakkor az ilyen jellegű tevékenységnek ekkorra még nem alakult ki egy üzletszerű jellege és ehhez igazodó - szokásosnak mondható - díjazása. A V Rt. által vállalt tevékenységre tömeges, több száz önkormányzati igény jelentkezett, és a 3 éves késedelem miatt mielőbbi eredmény elérését sürgették. Ugyanakkor elterjedt az is, hogy az ÁPV Rt. peren kívül csak azokkal tárgyal, akik a V Rt. közreműködését veszik igénybe. A V Rt. által alkalmazott és realizált díjazás egyedi jellegénél fogva nem tekinthető olyan viszonylag stabil árnak, mint amely egy üzletszerűen folytatott ingatlanközvetítői vagy befektetési tevékenység esetén kialakult, valóságos piaci árnak tehát a V Rt. díja sem tekinthető. A szakértő ezt maga is így látta, a V Rt. díját mégis azért vette alapul az összehasonlításhoz, mert ez volt a másik szereplője a perbeli közreműködői tevékenységnek. Ugyanakkor nem kapott kellő hangsúlyt, hogy ezt a díjat egyedi jellegével fogva nem lehet egy szokásosan kialakult piaci árnak tekinteni. Az, hogy a II. r. alperes tevékenysége a V Rt. tevékenységéhez viszonyítva mennyivel volt szűkebb körű, és ezzel összhangban a V Rt. által alkalmazott díj milyen mértékben volt csökkenthető, a bizonyítékok mérlegelése alapján volt megállapítható, amelyek egyike volt a szakértői vélemény. Ebben a mérlegelésben azok az okszerűtlenségek, amelyeket a II. r. alperes kifogásolt, nem voltak megállapíthatóak. A másodfokú bíróság nem mérlegelte okszerűtlenül azokat a körülményeket, amelyek a V Rt.- és az I. r. alperes tevékenysége közötti eltérést alátámasztották. L P tanúnak a büntetőeljárásban a 2001. június 11-én tartott tárgyaláson felvett jegyzőkönyvbe foglalt vallomása szerint a V Rt. 1994. elején kötötte az első megbízási szerződéseket az önkormányzatokkal az őket megillető vagyonelemek iránti igény érvényesítésére. A V Rt-nek az volt a szerződésben írt célja, hogy megtaláljanak minden olyan vagyonelemet, - ingatlant, részvényt, üzletrészt, kárpótlási jegyet stb. - amelyek az önkormányzatokat megilletik. Az általuk végzett felmérés során megállapították, hogy mit kaptak meg az önkormányzatok ezideig az ÁPV Rt-től és milyen megalapozott igényük lehet még ezt követően. Ehhez tételesen feldolgozták az önkormányzatoknál fellelhető okiratokat, amelyek részben az ÁPV Rt-től - illetőleg jogelődjétől - származtak, a részükre átadott vagyonleltárakat, átalakulási vagyonmérlegeket és a levelezések rendelkezésre álló anyagát. A cégbíróságoknál megtekintették az átalakult cégek iratait, - amennyiben nem álltak rendelkezésre az önkormányzatoknál - vagyonleltáraikat és egyéb iratokat. Ezek

alapján állították össze az önkormányzatok un. igénylistáját, az igényeket megfelelő okiratokkal alátámasztották és elkészítették az egyezségi ajánlatokat, amelyeket eljuttattak azt el az I. r. alpereshez. Az általuk szolgáltatott okiratok egyeztetését a saját adataival Á I tanúnak a büntető eljárásban felvett 2001. június 15-ei jegyzőkönyvben foglalt vallomása szerint az ÁPV Rt. informatikusai végezték, bár a saját nyilvántartásaikat 1995-ben kezdték elkészíteni, és 1997-ig ezek nem voltak teljesek.

L P tanúvallomása szerint dr. T M az un. alkufolyamatban vett részt, ennek során állapították meg, hogy milyen összeg illetőleg milyen részvénycsomag illeti meg az önkormányzatokat. Különösebb viták csak abban voltak, hogy az önkormányzatok a járulékos követeléseikről milyen mértékben mondanak le. Hivatkozott arra, hogy dr. T M-nak adatok nem álltak rendelkezésre, illetőleg nevezettnek nem volt érdeke az adatszolgáltatás, így teljes egészében az Rt. által szolgáltatott adatokból dolgoztak. L P tanúvallomása azért bír különös jelentőséggel, mert a II.r. alperes vele, mint a V Rt. képviselőjével folytatta a tárgyalásokat. A fentiekből egyértelműen megállapítható, hogy a másodfokú bíróság a tanúvallomások okszerű mérlegelésével jutott arra a következtetésre, hogy a dr. T M II. r. alperesnek a megbízási szerződés teljesítése iránti tevékenysége lényegesen szűkebb körű volt annál, mint amit a V Rt. elvégzett.

A V Rt. tevékenységére és költségeire nézve sem "bemondás", hanem a büntetőeljárásban felvett tanúvallomások alapján tett a bíróság ténybeli megállapításokat. Ezekből a tanúvallomásokból arra kellett következtetni, hogy a V Rt. által végzett tevékenység - valamint a költségei is - lényegesen meghaladták a II.r. alperes költségeit, aki ebben a körben gyakorlatilag csak a telefon költségeket tudta a Vektor Rt. költségeivel szembeállítani. A II. r. alperes kockázata pedig minimális volt, mert amikor az I.r. alperessel az első szerződést megkötötte, már biztos volt a befogadás szint, így ismert volt a díjalap összecszerűsége is. Amikor pedig a Vektor Rt. szerződött az önkormányzatokkal még nem lehetett tudni, hogy mekkora idő- és költséggráfordítással lehet eredményt elérni. Nem volt tehát a kockázatvállalás különbségének figyelembe vétele sem volt ésszerűtlen. A másodfokú bíróság tehát jogsértés nélkül tért el a díjkulcs tekintetében a szakértői véleményről.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében kifogásolta, hogy a szakértői vélemény a díj alapja tekintetében nem volt megalapozott. A díjazás alapját aggálytalanul csak akkor lehetne megállapítani, ha több száz szerződés esetében egyébként bizonyítást nyerne az osztalék kezdő időpontja, avagy, hogy a részvények kiadása iránti igény miért váltotta fel a pénzfizetési igény, és milyen árfolyamérték lehet az irányadó. Ilyen bizonyítási indítványa a

felperesnek nem volt. Abból kellett tehát kiindulni, hogy az ÁPV Rt-nek nem volt megfelelő nyilvántartása, ezért a Vektor Rt. általi kimutatások lehettek irányadóak és a mindkét fél által elfogadott ún. befogadási szint. A befogadási szint az I.r. alperes és a Vektor Rt. közötti megállapodás alapján jött létre. Már a korábbi rész-közbenső ítélet sem látott alapot annak megállapítására, hogy ezek fiktív követelések lettek volna. Az a körülmény, hogy a felek az abból eredő hátrányt, hogy a természetben meglévő társasági részesedések késedelmesen kerültek kiszolgáltatásra, késedelmi kamattal kívánták kompenzálni nem ütközik jogszabályba. A részvények hiányoztak az önkormányzatok vagyonából ez nyilvánvalóan hátránnyal járhatott, hiszen azok a hitelviszonyokban biztosítékként felhasználhatók lehettek volna. A Vector Rt. és az I.r. alperes között létrejött egyezségek, érvénytelenségének megállapítására nem került sor. Az egyezségeknek pedig részét képezte az abban való megállapodás is, hogy milyen járulékokról mondott le az önkormányzat. A díjalap elfogadása tehát törvénysértés nélkül történt.

Nem sértett jogszabályt a másodfokú bíróság akkor sem, amikor a felek közötti elszámolás eredményeként nem kötelezte a II.r. alperest a visszatérítendő ellenszolgáltatásra eső áthárított ÁFA-nak az I.r. alperes részére történő megfizetésére. Az eljárás során nem nyert bizonyítást, hogy az I. r. alperes az előzetesen felszámított ÁFA-t visszaigényelte-e, amelyre az ÁFA törvény 32. §-a lehetőséget ad az adóalany számára. Az 1995. évi XXXIX. törvény 36. §-ának (1) bekezdése szerint e törvény rendelkezései alapján az ÁPV Rt. által kifejtett termékértékesítési és szolgáltatás-nyújtási tevékenység mentes az ÁFA alól. Nem mentes azonban az ÁPV Rt-nek a saját vagyona körében végzett értékesítése, amely alapot adhat arra, hogy az ennek alapján fizetendő adóból a beszerzéseket terhelő áthárított adót levonhassák, illetve ha az elszámolandó adó egyenlege negatív, akkor visszaigényelhessék.

Nem látott azonban a Legfelsőbb Bíróság ebben a körben további bizonyítást szükségesnek. A jelen per célja a közérdekben okozott sérelem megszüntetése volt. A II. r. alperes az áthárított adóból a saját adófizetési kötelezettségét teljesítette, az így befizetett összeg a költségvetésbe került. A megfizetett adó visszatérítésére már semmilyen mód nincs, tehát a II. r. alperes az áthárított közterhet nem tudja az I. r. alperesnek visszaadni, ezt csak a saját vagyona terhére tehetné. Az ÁFA összegét azonban az I. r. alperestől nem az általa nyújtott szolgáltatás ellenszolgáltatásaként kapta. A bírói gyakorlat szerint a polgári jogi jogviszonyokban, mivel a felek az ellenszolgáltatásban szabadon állapodnak meg, ha a kialkudott áron (díjon) felül nem történik megállapodás az ÁFA áthárításában, akkor azt kell megállapítani, hogy az ellenszolgáltatás összege az ÁFA-t is magában foglalja. A perbeli esetben azonban a szerződésekben a

felek pontosan meghatározták, hogy mennyi a II. r. alperesnek járó ellenszolgáltatás és mennyi az áthárított adó, ezért az ÁFA nyilvánvalóan nem képezte részét a II. r. alperest megillető ellenszolgáltatásnak. A jó erkölcsbe ütköző szerződéseknek mindkét fél részese volt, a felülvizsgálati rész-közbenső ítélet az I. r. alperes elítélendő magatartását részletesen rögzítette. Az ÁFA-nak a II. r. alperes vagyona terhére történő visszafizetése annak az I. r. alperesnek járnak vissza, amely az érvénytelen szerződések megkötésében maga is részt vett. Tény, hogy az ÁFA befizetésével annak közpénzzé válása megtörtént. A befizetett összeg az állami pénzeszközök közé került - és a visszafizetésének lehetősége az adóalany számára megszűnt - ezért nincsen olyan, a közérdekben keletkezett sérelem amely miatt - ennek felszámolása során - a következményeket az adót befizető adóalanynak kellene viselnie.

A marasztalás összegének kiszámításánál csupán számítási hiba történt, mert a másodfokú bíróság kétszeresen vette figyelembe az áthárított ÁFA-t; egyszer a teljes kifizetett díj után 160,823.708 Ft; másodszor pedig a II. r. alperesnek ténylegesen járó díjazás elszámolásakor 16,147.220 Ft összegben. A téves számítás azonban nemcsak a Pp. 224. §-ának (1) bekezdésében szabályozott kijavítással orvosolható. Nincsen jogi akadálya annak, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítélet megváltoztatására irányuló kérelem alapján a helyes marasztalási összeg megállapításra kerüljön.

A helyes elszámolás a következő:

A II. r. alperes által átvett 804,118.539 Ft-ból az általa kiegyenlített 160,823.708 Ft ÁFA levonása után 643,294.831 Ft maradt fenn, amelyből le kell vonni a II. r. alperes által megtartható - ÁFA nélkül - 64,588.880 Ft-ot, így az általa visszatérítendő összeg 578,705.951 Ft.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.477/2007/16. sorszámú ítéletét a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése azzal hagyta helyben, hogy a II. r. alperes által visszafizetendő összeg 578,705.951 Ft.

A II. r. alperes 1996. május 7-én nettó 284,009.348 Ft-ot vett át az I. r. alperestől. A felperes nem ellenezte, hogy a II. r. alperes által megtartható 64,588.880 Ft teljes egészében ebből a II. r. alperes szempontjából terhebb összegből kerüljön levonásra, így a visszafizetendő összeg fedezetére az 1996. május 7-én átvett összegből 219,420.468 Ft maradt fenn. A II. r. alperes ezért a visszafizetendő 578,705.951 Ft-ból 219,420.468 Ft után 1996. május 7-étől, a fennmaradó 359,285.483 Ft után pedig a

második összeg átvételétől - 1996. augusztus 9-étől - köteles a Ptk. perbeli időben hatályos 301. §-ának (1) bekezdése szerint az évi 20 % késedelmi kamatot az I. r. alperesnek megfizetni.

Nem osztotta a Legfelsőbb Bíróság a II. r. alperes jogi álláspontját avonatközásban, hogy az I. r. alperesnek a II. r. alperes elleni perindítására is figyelemmel a felperesnek a Ptké. 36/A. §-án alapuló perindítási jogosultsága csak a szerződések érvénytelenségének a megállapítására irányulhat, de a jogkövetkezmények levonása nem. E kérdésben mindenben osztotta a másodfokú bíróság jogi álláspontját, annak helyes indokait megismételni nem kívánja.

A II. r. alperesnek a kereset teljes elutasítására irányuló felülvizsgálati kérelme sikertelen volt, ezért költségeit a Pp. 78. § (1) bekezdésére figyelemmel magának kell viselnie.

A felperes az 1990. évi XCIII. törvény (Illetékkódex) 5. §-a (1) bekezdésének c/ pontja szerint teljes személyes illetékmentességben részesül, a II. r. alperesnek pedig a bíróság teljes személyes költségmentességet engedélyezett, ezért a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték az Illetékkódex 64. §-a alapján alkalmazandó, a költségmentességről szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a szerint az állam terhén marad.

Budapest, 2008.október 28.

Salamonné Dr. Solymosi Ibolya s.k. a tanács elnöke, Gyöngyösiné Dr. Gyügyei Klára s.k. előadó bíró, Dr. Lőrincz Györgyné s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bírósági írnok
(PBné)